

KOSTANDIN
DHAMO

POEZI

Përshëndetje

8SH-1
Sh. 18

891.983-1₅

KOSTANDIN DHAMO

PËRSHËNDETJE!

Poezi

~~53490~~

12.150

SHTËPIA BOTUESE «NAIM FRASHËRI»

FLLAD

Ne u nisëm hapsirave të largëta.
Zbardhin re të lehta rreth diellit,
Tek ndaheshim diellin ta këpus më erdhi
Që njerëzve t'ua dhuroj si një trëndafil
të bardhë.

Lulet flladisin pranverën mbi pemë
Dhe shkunden nga degët si flutura të trëmbura
Të gjithë e ndejmë në shpirt pranverën,
Të gjithë e shprehim me fjalë të ëmbla!

Fërgëllojnë ngjyrat në kaltërsi
Në zemër lindin këngë rinore,
Tundet një degë e hollë si një baketë
Që tempon i mban melodisë pranverore.

S'do ndalim kurrë diku. Po gjithmonë
Veç do të rendim shtigjeve pa fund.
Ja, një qytezë vullnetarësh zbardh
Zbardh edhe një, e para diku humb. . .

Ne u nisëm hapsirave të largëta
Shami aksionesh era shkumëzon dhe derdh
Nga buzëqeshjet tona të çiltra, të ëmbla
Dhe dielli duket se rend midis nesh.

RRUGA E PYLLIT

Sa e lashtë kjo ngjitja e malësorëve drejt pyllit
Sa e re kjo ngjitja e malësorëve drejt pyllit. . .

Ata gjithmonë u ngjitën atje
Ku ndihet veç pëshpërime e përjetshme e tij
Fëshfërime e pemëve dhe gurgullima e ujërave
Gjithmonë të ruajtura nga pushka hakmarrëse
e gjaksit

Që ngrihej midis shkurresh
Dhe fuste në shënjestër diellin e pasditës.

Ata sot po ngjiten atje
Me shami të purpurta në kokë si copra
peizazhesh të mugëta.
Sot po ngjiten të gjithë bashkë
Nëpër shkrepat e bardhë, mes shkurreve, buzë
ujvareve

Dhe ndihen mes hijeve dhe reflekseve të tyre
krismat e pushkëve
të vetmuara.

Pam-pam, pam-pam, pam-pam...
Jehojnë përsëri të mjegullta nëpër qiellzat e
honeve dhe fantazive
Dhe shuhen përgjithmonë larg
Pam-pam, pam-pam, pam-pam...

Një daulle gjëmon në fshat!

Shtylla të larta elektrike ata do të presin
Pylli i dendur mbi mal do të shpërndahet
nëpër atdhe.
Ku rrahin vallë tashti listelat e daulles,
Mbi membranat e saj apo horizonteve?

TELAT PO KAPTOJNË KODRA EDHE MALE

Telat po kaptojnë kodra edhe male
Llambat po ndriçojnë tokën e malësisë
Ti malësor që hidhesh i shkathët në valle
Dridhi këta tela si të çiftelisë...

Ujrat po rrëshqasin mbi hidrocentrale
Të qeshur, të shpejtë, tërë shkumë e zhurmë
Me shkëlqim ylberesh do të hyjnë në valle
Diellin si turbinë do shtjellin në fund.

Ujrat shamibardha, ujrat shamikaltra
Vijnë që nga mali gjithë vezullime
Ç'u dridhen, ç'u ndrisin porsi mijëra llamba
Vijnë të na çelin dritën komuniste.

Do të thuren këngë, do të hidhen valle
Për dritat e reja valle edhe këngë

Siç ka qenë gjithmonë në Malësinë e Madhe
Këngë edhe valle, valle edhe këngë...

Telat po kaptojnë kodra edhe male
Llambat po ndriçojnë tokën e Malësisë
Ti malësor që hidhesh i shpejtë në valle
Dridhi këto tela si të çiftelisë!

SHKRIMET E SHOKËVE

Verës punova në gazetë...
Zarfa të bardhë më vinin
Me shkrimet e shokëve.
Shokët ishin nisur në aksione
Dhe vendlindjeve gjithmonë të bukura,
Qyteteve dhe fshatrave të largëta.

Shokët ishin nisur larg
Vinin vjersha të bukura
Vjersha të zakonshme
Për dashurinë e re të vajzave të reja,
Për korrjet e dallgëve të arta të arave.
Motive nga këngët e sinqerta populllore...

Unë hapja dritaren dhe lëvizja
Poshtë, lart
Diellin, flladin dhe hapsirat e kaltra
Sikur m'i dërgonin shokët nga larg...

LEGJENDA E PËRKRENARES SË SKËNDERBEUT

(sipas motiveve popullore)

**Populli që flet gjuhën e vet
Ka edhe legjendat e veta.**

Lart në malin Tumenisht¹⁾
Skënderbeu bashkë me trimat
Ishin ulur hanin bukë
Dhe mbi brrucat leshatore
U hidh' hëna rrezë të verdha
Ndaj dhe dukeshin si luanë
Që preheshin mbledhur bashkë.
Kur dëgjon bubullima,
Bubullimë e zhurmë përtej
Që prej vendit me vrap ngrihet:

---

1) Tumenishti — mali ku Skënderbeu i zinte pritë ushtrisë turke dhe nga ku e sulmonte pastaj në befasi.

«Dilni shihni ju, o trima
Ç'ështëë kjo zhurmë që po ndihet
Në ështëë qielli që gjëmon
Të më ktheheni këtu prapë.
Në janë turqit që gjëmojnë
Ktheni një të më thërrasë».
Dolën trimat edhe panë
Se nuk ishte gjëmë e qiellit.
Dolën trimat edhe panë,
Nëpër flakën e pishtarit
Pararojën e turk armikut
Me flamujtë të shpalosur,
Me flamujtë gjak të kuq
Që lëpinin errësirën
Porsi gjuhë të përgjakura.
Dolën trimat edhe panë
Tendat larg, radhë-radhë
Që përngjanin në errësirë
Porsi gurë të zbehtë varri.

Lart në malin Tumenisht
Erdhën trimat edhe thanë:
— E zbuluan turqit pritën
Dhe drejt nesh tani po vijnë...
Nis të flasë trimi i dytë:
— Nuk po vijnë po kanë ardhur
Dhe po presin nat'n e vonë.

Nis të flasë trimi i tretë:
— Nuk po presin nat'n e vonë
Por kërkojnë shteg të ngjiten!
Është ngritur Skënderbeu
E ka marrë frymë thellë
Trimave ç'u është dukur
Se dy male janë çarë
Dhe rrethimi është hapur. . .
Ka marrë rrugën nëpër shesh
Hapngadaltë e i menduar
E së fundi shkon mbështetet
Tek një pemë e vetmuar.
Rri i heshtur e dëgjon
Zhurmë këmbësh që vrapojnë;
Kali s'rend ashtu, mendon
As njeriu s'rend ashtu,
Ndaj kujton se Tumenishti
Është mal me shumë dhi
Dhia trembet e largohet
Kur shikon se vjen njeri.
Dhe papritur që të gjithë
Kanë parë dhitë e egra
Duke rendur me rrëmujë
Brinjave të trembura.
I kanë ndjekur dhitë pas
Mbi shkëmbinj e majë më majë.
Kthehen dhitë e kthehen trimat
Rrugë pa rrugë e qafë më qafë.

Turren dhitë mbi një shkëmb
Dhe e ndalin vrap'n e shpejtë.
Mbi një shkrep trimat i presin
Si shqiponjat mbi foletë.
Presin trimat, s'u pret koha
Mali natën do kaptuar
Malit maja i cik retë.
Ja, dy dhi ndahen nga tufa
Zgjasin kokat mbi rrëpira
Pastaj kthehen prap në tufë
Edhe rendin shpejt përpara.
E kuptoi Skënderbeu
E kuptuan edhe trimat
Dhitë turqit kanë parë
Ndaj nga është shtegu i lirë
Janë kthyer, kanë rendur.
Që të gjithë u shkuan pas
Duke zbritur shkëmb më shkëmb
Dhe përpara kanë parë
Një përrua të rrëmbyer
Të rrethuar me gëmusha.
Rend një trim e kap një dhi
E i lidhin mu në brirë
Një pishtar të gjatë, të ndezur.
E lëshojnë e dhia rend
Bashkë me shoqet shpatit drejt
Ku fillon qafa e malit
Ku merr rruga të përpjetë.

Nga bedenat, mbi kala
Panë trimat një pishtar
Një pishtar që rend e skuq,
Një pishtar q'i lajmëron
Që të hidhen bashkë në sulm.

Nga rrethimi të shpëtuar
Kur janë mbledhur gjithë bashkë
Kanë pyetur trimërinë:
— O trimëri, trimëria jonë
Vallë ty zemra sa të bën?
— Ajo rreh për nëntë zemra
Me nëntqind ajo lufton.
Pastaj pyetën edhe shpatën:
— O ti shpatë, shpata jonë
Vallë ty zemra sa të bën?
— Ajo rreh për nëntë zemra
Me nëntqind ajo lufton.
Pyetën pastaj dhe kalin:
— O ti kalë, kali ynë
Vallë ty zemra sa të bën?
— Ajo rreh për nëntë zemra
Me nëntqind ajo lufton.
Ç'u lëshuan si petrira

Si petrirat mbi lumbardha
U zbardh fusha tejendanë
Si me brymë nga shkumë e kuajve.

Ca të vrarë, ca të plagosur
Nënë shpatë gjithë i shkuan
Nënë shpatën që shkëlqente
E tërë fushën llamburiste.
Ç'u mbush qielli me yje
Si me plagë nga shigjetat.
Ç'u bën ura përmbi ura
Nga të thyerat shigjeta.
Ç'u bën kryqe mbi të vrarët
Nga të ngulurat shigjeta
Porsi kryqe përmbi varre...

NË STUDIO E SKULPTORIT

Në studion e lartë, të hirtë ku hyn veç drita
e ftohtë e veriut
Erdhi një nënë dëshmori dhe e heshtur qëndroi në
këmbë.

Skulptori gdhendte ngadalë më tej
Buzëqeshjen e kristaltë të një fëmije në mermer.

Portretin e dëshmorit skulptori e çoi në ekspozitë
Mbajti dhe një në studio t'ja jepte nënës dhuratë
Ajo nxori nga shalli lule dhe i vuri në një vazo
E heshtur, me buzëqeshjen e ndrojtur, të lehtë
Si një lule që e vuri me të tjerat në vazo.

Nën shaminë e bardhë i rrodhën lot të heshtur
Si ujët e kristaltë që rrjedh nën dëborën e pranverës
Ajo u përkul ngadalë mbi djalin e saj dëshmor
Dhe mbi ballë u duk sikur i la një trëndafil të bardhë.

NË KINEMA

(Motivet e kishës)

Vajza dhe djem ngjisim të lehtë shkallët
Dhe hymë në sallën e lartë të kinemasë.
Në vend të organos së ngjirur, melankolike,
Kanë vënë një megafon
Dhe në vend të altarit hyjnor
Ekranin e bardhë kanë vënë.
U hap kinemaja e re
Përballë ditëve të reja...

12 150

LIBRARI E SHKOLLË
SHKOLLËS NË
~~53150~~

«OBJEKT TURISTIK»

Buzë rrugës ngrihet kisha mbi kolonat e
zbehta si kocka të brejtura.

Dhe xhamat e purpurt në dritare si të
ngjyrosura nga perëndimet.

Asnjëri s'ndal më pranë saj,
Përveç turistëve të huaj që vijnë me pulmanë
Për të parë arkitekturën e saj të zyrtë
Dhe afresket e ciflosur, të lashtë.

ROSAT E EGRA

Mes yjeve tufa e imët e rosave të argjendta
Si kashta e kumtrit shquhet tek fluturon
Erdhën në vendlindje, a vijnë nga vendlindje
Erdhën në vendlindje, a vijnë nga vendlindje
konstelacion.

Ejani rosa në zooparkun e qytetit tonë
Dhe mbi basenat e kaltërt uluni t'argjëndta
Drejt kënetave ku po shtegtoni
Tani krihen arat e blerta...

Uluni rosa në zooparkun e qytetit tonë
Do të vijnë t'ju shohin njerëzit mbi ujërat
e kaltra
Vjeshtës, në sezonin e tij të mbylljes
Prapë mund të fluturoni vendeve të ngrohta.

DIALOG VALLEJE

Përreth valles mblidhen djem
Hidhu dhe ti, hidhu në valle!
Vajza e re e shpejtë po kërcen
Dhe i rreh daullja gjëmëmadhe.

Shaminë era ja flladit
Dhe ja tund të bardhat mëngë
Si një thëllëzë e brishtë mali
Që shkund dëborë nga krahët.

Tallazi i valles shkumëzon
Gjithkush kërcen i lumtur
Shami e njërit lule derdh
E tjetrit purpur, purpur...

Hyr dhe ti, kërce i shpejtë
Me vajzën. . . Hajt, gëzuar
Ç'i ndrisin sytë nën flokt' e zes
Si yj nën shelgun flokëlëshuar.

Rrotullohet, qesh e bukur
Merre në shtëpi si nuse
Vajzë e bardhë në shtëpi të bardhë
Belkëputur si një lule.

Vajzën në shtëpi do marr
Dhe me mall do e mbaj krahve
Ç'do më shkrijë porsì mjegulla
Që humbet e heshtur qiejve.

Hyr, pra hyr, kërce i shpejtë
Djalë i ri, vajzë e re
Hyr, kërce dhe si shami
Shkund nga qielli ndonjë re!

PIKTORI

Një piktor qëndroi pas parmakëve, tek një lulishte
verore,
Nën një afishe të bardhë që lajmëronte një garë
çiklistësh
Dhe ngriti i menduar penelin e hollë lart
Sikur desh ta ngjyrote me muzgje, dritë,
buzëqeshje;

Breza të artë drurësh vagëllojnë mes mjegullave si
muzgje,
Grumbuj ndërtesash të rrethuara si me shami
nga rrugët,
Punëtorë që kthehen nga puna dhe ecin grupe-
grupe,
Të rinj që dalin plot hov nga një seancë filmi,
Ti që buzëqesh, ata që u takuan, ata që rendin,
Qielli i ulët dhe njëkohësisht aq i lartë
Dhe hëna e artë që doli dhe u duk
Si një gjethe vjeshte që do t'i binte dikujt mbi sup...

NË THETH

Aromë trëndafilash të egër dhe këngë popullore,
Vorbulla të kaltra ere mes grykave të thella.
Këndojnë vetë malësorët, këndojnë dhe radiot
këngët e tyre.

Erdha në Theth tani në verë
Dhe hëna rritet akoma mbi malet e bardha
Si një ortek vezullues që poshtë do të shkasë
Dhe vetëtimat shquhen parreshtur të shpejta,
Si dhi të egra që hidhen shkrepave të lartë...

Arrita në Theth në muzg.
Nga mali derdhen ujvaret dhe detet e bardha
Dhe në udhë të përshëndesin të gjithë malësorët
dhe malësoret e reja
Tek zbresin nga tarracat dhe kullotat alpine
erëlehta.

Gurgullima flladitëse, tringëllima zilesh, fërgë-
llima yjesh

Mos vallë kam qenë gjithmonë

Mes këtyre maleve dhe këtij peizazhi baritor?

MELODIA E JETËS

Për herë të parë u përkul mbi çifteli
Kur gjaksi i tmerrshëm i vrau babanë.
Rrezet e diellit ju derdhën të kuqe mbi sy
Sikur gjaksi me plumbin e pushkës së tij
Dhe diellin e lartë të kishte gjakosur.

Ishte melodia e lashtë e jetës
Që mund të rridhte me një këngë të gëzuar
Siç mund të rridhte dhe me një këngë të trishtë.
Ishte melodia që e dëgjonte në ditët e vdekjeve
Dhe në ditët nervoze të dasmave.

Ishte melodia e këngës së plasaritjeve të tokës
Që dukeshin si një mozaik i urisë dhe i mjerimit,
Apo si një tatuazh i thellë, i dhimbshëm
Mbi trupin e saj të nxirë, të dobët.

Ishte melodia e këngës së tufave të bardha të
deleve
Që vinin nga jugu plot tinguj të dridhshëm
këmborësh
Që mbulonin kodrën e murme ngadalë, ngadalë
Siç e mbulon dimrit dhe dëborë e parë.

Ishte melodia e këngës së dritave që lulëzuan
sonde në fshat
Që ulën mbi shtyllat aureola të ndritshme
Si kurora lulesh mbi lapidare
Dhe çdo shtyllë kish pse të quhej një lapidar;

I megjullon malësori telat me dorën e rëndë
Nën kryet krenare të ndriçuarë përgjysmë
Si kreshta e një mali nga rrezet e diellit
Që rrjedhin mes resh të pahapura krejt.

Ishte melodia e lashtë e jetës. . .
Ishte melodia më e re e jetës.

YLBERI

Një vepër e madhe industriale shquhet
në horizontin e bardhë,
Një vepër në mbarim.
Mbi të
Si fjongo inaugurimi
Doli ylberi, ylberi i shumëgjyreshëm.

DIELLA

Vjet në pranverë Diella i gëzoi prindërit shumë
Shkoi në qytet dhe këndoi disa këngë të krahinës
së tyre,
Por në vjeshtë i hidhëroi shumë
Iku përsëri në qytet me një djalë që dashurohej
Dhe pastaj ata dëgjuan se punonin së bashku diku
në një kantier.

Dhe Diella erdhi përsëri në fshat me të dashurin e saj.
Zbriti nëpër rrugët e fëminisë dhe hyri në fshat
— Erdhi Diella, — thirrën ca fëmijë dhe rendën
shtëpive.

Ja, lëvizën disa perde
Dhe nga shtëpia e shoqes së Diellës dolën të gjithë.
Nëna e saj vuri duart në ije dhe qeshi.
Qeshi dhe i ati i saj, ndërsa ajo vetë u përlot.
I ati kish vënë dorën pas veshit dhe qeshte

(Kështu e vënë dorën malësorët gjithmonë kur
këndojnë

Dhe ai e vuri dorën atje edhe tani)

Dhe qeshnin. . .

Dhe Diella e veshur me një bluzë të bardhë

Kishte një nur të lehtë nusërie në fytyrë.

Ja, dolën dhe fqinjët e tjerë dhe qeshën

Qeshnin të gjithë lehtë sikur kishin dalë të shihnin
një pemë të sapolulëzuar.

Doli dhe nëna e saj, babai i saj, vëllezërit e saj,

Fqinjët vinin pas

Dhe i ati i Diellës i bërtiti për diçka nënës.

Plaku desh të merrej me diçka atë çast. S'duronte
dot. . .

Po vetëm kaq.

Dhe i dashuri i Diellës u hutua fare

Qeshnin-qeshnin-qeshnin. . .

Dhe Diella shihte rrotull dhe dëgjonte të qeshurat

I dukej sikur zbriste nga skena ku këndoi këngët
e krahinës së tyre. . .

NJË VAJZË

Porsi një shkurre e purpurt jargavani
Muzgu u var mes pallateve
Shiu i hollë nën qiellin e bardhë
Sikur shkundej nga lulet e pemëve.

Unë shkruaj vjersha
(O, s'kam shumë që shkruaj. . .)
Sytë më janë zbehur pak
Dhe dukem gjithmonë e menduar.

Në pallatin e bardhë të kulturës
Ngjiten djem dhe vajza të reja
Lart në një sallë do flasin
Për një libër të bukur me vjersha.

Flokët e verdhë m'u qullën
Dhe prapa i derdh, i shkund,
Ca djem më shikojnë të heshtur,
E heshtur i shoh edhe unë.

Pallatit të bardhë ngjiten
Të lehtë djem edhe vajza,
Lukse flekset e blertë pas xhamave
Si palma të harlisura serrave të kaltra.

Kam shkruar diçka për aksionet,
Diçka për dashurinë kam shkruar,
Veç ndihem (s'do mend!) pak e ndrojtur
Dhe akoma gjëkund s'i kam çuar.

Nuk njoh një vajzë që shkruan,
Një djalë që shkruan nuk njoh,
Bluza të bardha, të kaltra
Akoma njeri unë nuk njoh...

Do ngjitem lart e lehtë
Me shokë të njihem në sallë
Jashtë neonet këtë çast
Shpalosën dritën e bardhë.

HIDROCENTRALI «MAO CE DUN»

Ja shtëpia e bardhë, lart mbi kodër
Hëna e portokalltë, e nderur mbi gardh si një bluzë
e vogël fëmije.

Ai kthehej nga hidrocentrali.

Hapte derën e gardhit dhe kthehej pas e shihte
Ulej pranë vatrës dhe s'ndihej mirë tek shihte
llambën lart.

Shumë gjëra pas punës i dukeshin të çuditshme
Sikur gjithmonë atyre diçka s'u kishte parë
Sikur kish kohë që s'i shihte dhe s'mirrej me to.

As gruan s'e kuptonte më si më parë
Duhej të kish pushkën e vjetër pranë, apo mashën
e vatrës...
Diçka të vjetër, qoftë edhe kot, ndryshe s'e kuptonte

Dhe të mos shihte buqetat e dritës së hidrocentra-
lit larg

Dhe as të dëgjonte kumbimin e tij të thellë.

Gruaja kish akoma diçka të vjetër në sjelljen e saj.

Kishte edhe ai. Herë-herë zbriste poshtë në grazhd,

Apo shihte pemët e heshtura përreth.

Dikur ish marrë vetëm me pemët dhe delet

Dhe tani i dukej gjithmonë se andej kishte harruar
diçka.

... Një kumbim i thellë, buqeta të bardha dritash larg

Gruan vërtet s'e paskej kuptuar

Nesër do të shkonin bashkë në hidrocentral...

KISHA ME DRITË ELEKTRIKE

— *meditime poetike* —

1.

Prifti i kërrusur me shpirt të ndrydhur, të ftohtë
Humbet tutje në muzgun e heshtur të mbrëmjes.
Hieja e tij të nderet mbi sy si një mjegull
Dhe shket pastaj e errët kudo që sheh
Duke u tundur si një fjongo zie
Mbi dyert e botës së vjetër që ngadalë po vdes. . .

2.

Kubeja e kishës me tjegulla rrotull
Si tonsura e një prifti, rrethuar me flokë,
Sikur lëkundet i duket tek e sheh së largu
Mes mirazhit të nxehtë të mendjes së tij të
turbullt.

Në kishën që e bënë vatër kulture
Të rinjtë këndojnë këngë të vrullshme, të zjarrta.

Lart yjet fërgëllojnë si tingujt e këngëve
Të rinjtë këndojnë, këngët gurgullojnë shtigjeve.

Në jetën e tij prifti kish dëgjuar shumë këngë;
Këngët korale të kishës, këngë të tjera të
ndryshme;

Po kurrë s'i sollën mendime kaq të trishta
Dhe një varg kujtimesh kaq të gjatë
Sa i sollën këto këngët e reja
Këtë natë.

3.

Kujtoi prifti;
Në fillim
Pranë kishës kaloi rruga e drejtë, e gjatë
Pastaj
Shtyllat e larta elektrike
Të ngritura anëve të saj.
I kishte parë prifti
Maqinat e rënda që gulçonin...
Sa zhurmë bënë maqinat!
Sa pluhur ngrinin maqinat!
Vinte reja e tyre te korridoret, në kishë
Dhe ajrit atje ja prishte virgjërinë.

Jo kaq pluhur pranë kishës!
Ja kaq pluhur pranë kishës!
Qetësi...

Pranë kishës prifti kërkonte qetësi,
Pranë kishës kërkonte të mbetej
Vetëm rruga e mugët me baltë,
Vetëm rruga e rrudhosur
Nga rrota e qerres së lashtë).

4.

Kujtoi prifti,
Pastaj
Maqinat me të rinj kishte parë —
Shumë maqina me të rinj
Që vinin, përhapeshin kudo nëpër krahinë,
Që vinin punonin kudo nëpër krahinë.

Ah, këta të rinjtë!
Tepër të hedhur, tepër të qeshur, tepër të
shkujdesur.
Kishin në mës tyre dhe vajza të reja të malësisë
Që prishnin fejesat e tmerrshme
Të lidhura edhe nga priftërinjtë.

Ah, këta të rinjtë
Netëve mblidheshin nëpër fshatarë
Dhe flisnin për fenë, për botën e vjetër,
Për punët, për të ngrënit, për çdo gjë...
Që fshatarët përpiqeshin t'i kryenin gjithmonë
si të parët.

Gjithmonë njësoj sikur kryenin rite të lashta
Duke e kthyer jetën e tyre
Në një jetë të përgjumur të ftohtë rituale.

Flisnin dhe pyesnin për folklorin —
Për artin popullor që është gjithmonë i ri,
Për artin popullor që është gjithmonë i lashtë,
Me këngët dhe vallet e bukura të tij.

Ah, këta të rinjtë
E mbushnin gjithë vendin
Këngë — këngë — këngë...
Mes këngëve diçka vdiste,
Mes këngëve diçka lindte...

(Përse të vinin njerëz të tjerë nëpër krahinë,
Përse t'i turbullonin njerëzit e qetë, të urtë,
Përse kaq lëvizje, kaq këngë, kaq zhurmë?!)

Ah, këta të rinjtë,
Tepër të hedhur, tepër të qeshur!
Kishte frikë prifti
Nga shkujdesja e tyre
Bile
Edhe nga buzëqeshja e tyre.

5.

Ah, kjo rruga e shtruar, e drejtë,
Si një gisht tregues tepër i gjatë
E futi kishën në shënjestrën e revolucionit
Nga ku drejtohen mijëra sy
Nga ku drejtohen mijëra mendje.

6.

Kujtoi prifti:
Besimtarët në kishë rralloheshin shumë.
Ishte munduar ai
T'i mbante pranë besimtarët e rrallë,
Por besimtarët rralloheshin,
Vetëm rralloheshin...

Kujtoi ai
Se si dërsinte dikur në meshën e gjatë
Me sy të skuqur si xhamet e kishës
T'u sugjestiononte njerëzve figurën e zotit,
Figurën hyjnore me mjekër të bardhë
Që njerëzit të ngroheshin, të mbeteshin pranë
Por njerëzit hynin të ftohtë
Dhe dilnin të ftohtë!

(Ka shumë këngë pranë kishës
Ka shumë lëvizje pranë kishës

Kisha duhet të jetë pranë njerëzve të urtë,
të qetë

Mes vendeve të larta, të thella
Pranë zhurmëve të brishta qetësuese të natyrës
Larg shqetësimeve, larg këngëve, larg buzë-
qeshjeve,
Larg periferive industriale, larg inaugurimeve...

Po ku ishte ky vend i lartë, i thellë
Po ku ishin këta njerëz të urtë, të qetë?)

7.

Kujtoi prifti:
U shua së fundi arkitektura ornamentale e
kishave

Dhe ndërtesat e tyre u bënë
Vatra kulture, kinema, restorante...
(Dhe gjithshka tjetër që mund të bëhet një
ndërtesë.)

Kambanoret
Disa u bënë kulla vrojtimi zjarrfiksash
Disa u prishën fare
Kurse disa mbetën si gishta të mpirë drejt qiellit
gri

Pa tinguj, pa jehona,
Si gjymtyrë të rudimentuara nga koha.

Dhe priftin e larguan nga vetja e tij
Tani në mbrëmjen e jetës së tij.

8.

Në vesh i rrihnin këngët kumbuese të të rinjve,
Dhe i kujtonin ikjen e tij tutje nëpër muzg.
Prifti ngriti lart mëngët e gjera të veladonit
Mbi hijen e tij të zezë si një kryq i zi
Pa në kupolën e qiellit hënën e plotë
Përçark me rreth të ndritshëm
Si koka e një shenjti me aureolë.

Por s'mundi ta ngushëllonte veten aspak
Tek pa mbi krye telat e nderë elektrike
Që ja fshikën vështrimin si me kamzhik.

9.

Telat zgjaten drejt fshatit
Tendosur mbi shtyllat e larta elektrike.
Telat do të ndalen dhe në kishë, mbi çati
Dhe në vend të kryqit të vjetër, të zi
Do të duket një shtyllë e vogël e hekurt.

Kisha me drita elektrike
Kisha vatër kulture

Në vend të dritës së verdhë, të sëmurë të qiriut,
Do ndrisë dnita e bardhë, e fortë elektrike.

Netëve

Të rinjtë do të mblidhen aty
Të flasin kundër fesë
Në shtëpinë e vjetër të fesë,
Të shohin një film shqiptar
Që shfaq një dashuri të re,
Që shfaq një jetë të re.

10.

I rrihte në vesh kënga kumbuese e të rinjve
Kudo ndihet ajo, kudo buçet ajo
Edhe në malësi, në kulla, në kisha... Kudo.

O, PORTOKALLE, PORTOKALLE

O, portokalle, portokalle...
Qeshe ëmbël tek i pe të artë,
Erdhe t'i mbledhësh në shporta
Flladit nga deti agimi i bardhë.

Pemët përkulin përparset plot
Kokrra të arta, të ftohta
Netëve të bukura, të kthjellta të vjeshtës
Mos hëna i ngjyrosi ndoshta?

Këtu mes fëshfëritjes sikur u fshehën
Aromat dhe ngjyrat e vjeshtës
Këput, këput dhe mallëngjehesh lehtë,
Mes fëshfëritjes frutat e vjeshtës.

Ndalesh një çast, mbështetesh lehtë
U mbushën gjithato shporta...

Ç'e kini këtë hap të butë
Dhe këta sy, moj motra!

Ja, erdh t'i marrë një kamionçinë
(«përherë çapkën shoferi».)
Mes buzëve ka një buzëqeshje
Si copë të artë portokalli.

Nis e këndon diçka përçart
Se ç'thotë për malin... lulet
Dhe s'dihet ç'sheh tek vërtitet
Vajzat apo portokallet.

O, portokalle, o portokalle...
Mëngjezeve të bardha këputen, nisen
Sikur ndahen me vëllezër të vegjël,
Vajzat e reja mallëngjehen.

POPULLORE

Lule të bukura, vajza të bukura
Ja ku doli një në portë
Pas saj doli edhe plaka
Me një qen (a u tërboftë!)

Nuk shkoj dot t'i flas te porta
Mbaje qenin, plakë, mbaje
Shikoj vajzën, më shikon
Ikë plakë, se më çmende! . .

SHËNIME NGA XHIRIMI I NJË FILMI

Në mugëtirën e dhomës së Migjenit prozhektorët
lindën të bardhë.
Ja orenditë dhe sendet nën heshtjen e rëndë monu-
mentale.
Unë pashë përreth ngadalë
Sikur diku, patjetër do ta takoja Migjenin.

Ja dhe dritarja e kaltërt, qyteti, bjeshkët...
Qyteti me shtëpitë e ulëta që zverdhej dikur netëve
i hënëzuar
Si një dekor i heshtur theatri
Që braktisej pas dramës së përditshme të jetës.

Migjeni hynte në dhomë dhe mbështetej i menduar
në derë
Përreth i kumbonin akoma zhurmat dhe thirrjet
e ditës

Dhe i dukej sikur ish përkulur rëndë mbi mugëtirën
e telave të dridhshëm të një harpe.

Hapte dritaren dhe shihte përsëri nëpër natë,
Mbi qytet vetëm hëna e ngecur si një flutur mes
merimangës së degëve të zhveshura të dimrit.
Dhe larg si një relief i lashtë i urisë
Bjeshkët me hone të thella dhe rremba shkëmborë
të bardhë.

Migjeni hynte në dhomë dhe prej frymëzimit të tij
të dhimbshëm
Ulej të shkruante me një ndjenjë të çuditshme
Sikur kishte mbledhur lule të dirsura diku
nëpër natë...

Migjeni kishte diçka mëngjezore në shikimin e tij
Kishte diçka nga mëngjezi i ditëve tona në shpresën
e tij, në rimat e poezisë së tij.
Dhe sot, kur mbi bjeshkë ndizen dritat e reja
Kujtojmë një çast në heshtje buzëqeshjen e bukur, të
largët të poetit
Dhe kur takojmë rrugëve djem dhe vajza të reja
Prapë buzëqeshjen e poetit na kujton buzëqeshja
e tyre
Dhe gëzohemi që Migjeni është kaq shumë pranë;
midis jush, midis nesh.
Shohim diellin lart. Dielli kudo na ndjek
Si buzëqeshja e gjatë përshëndetëse e poetit...

SHOTE GALICA

Të gjithë trima gjokserreshkur
Burra të rëndë e ballëlart
Ty të kanë vënë në krye
Grua trime me nagantë.

Nëpër shtigje buzë qiellit
Ti me çetën trokon larg
Nënat sokëllijnë fshatrave
Ndër oborre mpikset gjak.

Mes shtëpive, në qytet
Të rrethojnë shpesh xhandarë
Netëve ti zbret dhe bën
Mbi katilët atentat.

Të rrethojnë, të plagosin,
Shëmben shpitë kosovare,
Lart në dhoma ti e mbyllur
Në bedenë i kthen dritaret.

Pas të ndjekin nëpër male
Ti me çetën trokon larg,
Si një kockë e brejtur hëna
Zverdh e hollë përmbi mal.

Luftë në mal, prehje në mal
Shi, erë dhe shtegëtime,
Shkrepëtijnë potkojtë dhe qiejt
Shkrepëtijnë pushkët trime.

Qave burrin, qave trima,
Lidhe plagë, të lidhën plagë,
Sa e rëndë jetë e malit
Moj komitja me nagant.

Gjithë ndjenjat vajzërore
Diku thellë i ndrydhe ti
Në një nyje që rëndon
Si një medalion kujtimi.

Përmbi kalë i ndjeve vitet
Në mes luftërash me rrebesh.
Kali yt trokon, trokon
Jelen zbardh mes jele resh.

Burrat ngjiten, tërë fshatrat
Lënë shtëpitë; luftojnë në male
Pushkë e nxehtë kudo vret
O, Kosovë, o kosovare!..

NË BALLKONIN E PRITJES

Ti je përkulur rëndë mbi ballkon
Dhe pret të fejuarin tënd.
Kështu e pret ti çdo ditë në muzg,
Përkulesh mbi ballkon
Dhe supeve derdh natën e dridhshme të
flokëve...

(Ti e mbarove gjimnazin
Dhe së fundi u fejove me dikë,
Por s'është mirë të dilni çdo mbrëmje
së bashku.
Dhe në shtëpi... shtëpia është e madhe,
Mund të takohesh dhe të bisedosh me të).

Kështu të thonë prindërit...
Dhe ti pret, pret
Dhe ai nuk lë kurrë për ardhjen e tij një orë
të saktë,

Sepse fundja ti e pret në shtëpi.
Por ti del muzgjeve dhe rëndon mbi ballkon
Tani e fejuar
Më shumë se më parë të ardhmen mendon.

MBRËMË

Tek ktheheshim bashkë të lumtur në orët e vona
të mbrëmjes
Pamë djemtë e kinemave me reklama ndër duar
Ti pyete:

ç'po afishojnë vallë?

Unë thashë:

Ndoshta afishojnë pranverën...

ATENTATORI

Vasil Laçit

Perandori u shfaq në Tiranë pas sulmit, pas ushtrisë
Porsi emblemat, mbishkrimet, afishet e pushtimit.
Në qendër të qytetit kishin dalë njerëz
Kishin dalë priftërinj me rrobe të zeza, të zeza,
Sikur gjithmonë u shihje veç hijet e shqetësuar,
të holla.

Kortezhi perandorak afrohej ngadalë.
Një tytë revolveri nën një buqetë priste e ftohtë.
Në ajrin mbytës fjalët kumbonin si mbi një
membranë
Si metastaza kanceri vetëtimat fërgëllonin larg.

(Atentatori ish një punëtor i thjeshtë
Një djalosh i ri që shkruante dhe vjersha
Kish ngjitur shpesh shkallët e redaksive

Shkallët me parmakë të bardhë si fosile kolonash
vertebrale.

Shumë shkrime s'ja kishin botuar...
Dhe ai lexonte revistave vargje të trishta, arkaike
Si korridore të errëta, të ftohta kishe.

Shihte portretin e Duçes mbi mure dhe shtylla,
Një karabinier që hynte të pinte në një kafe me
armë në krah,
Maqinat e rënda ushtarake qe ngjiteshin periferive
të blerta
Dhe e ndjente që diçka nga kombi i vet vdiste
ngadalë.

Që malet dhe shtigjet e thella ku ngjiteshin maqinat
ushtarake
Peizazhet e lashta folkloristike ku flladiteshin
muzgjeve këngë popullore
Këngët e natyrshme popullore sa dhe një pemë, një
ylber,
Tani mund të dukeshin të lëvizshëm porsi dekore
theatri).

Kortezhi perandorak afrohej ngadalë
Milicët, bersalierët hidhnin lule...
Tingujt e hymneve shkundeshtin mbi vetura si lule
Dhe veturat duhet të shkelnin sa më shumë lule.

(Kjo ish e vetmja përfillje e tyre
Dhe, po të përgjunjej një bersalier, apo çdo
entuziast,
Do të ishte mirë ta shkelnin si lulet).

Kortezhi perandorak afrohej ngadalë.
(Për një çast një frikë dhe një ankth i tmerrshëm,
Zhurma e turmës dallgëzoi larg
Kortezhi afrohej, afrohej ngadalë
Ai qëlloi. . .
Lulet ju fishkën nga krismat e nxehta
Zhurma e turmës sikur doli prej telave që fërgëlluan
të nderë
Kur qëlloi ju duk se rrëzoi nga muret një emblemë
Se veturën e perandorit e ktheu në një katafalk të
ftohtë, të rëndë
Dhe tani para turmës mbeti i ngrirë si një mo-
nument. . .)

S'e qëlloi dot perandorin
Por diçka ju prish, diçka ju zhduk pritjes
perandorake
Diçka që s'shihej më
As në veturat lluksoze,
as në bajonetat e milicëve,
as në puplat e bersa-
lierëve.

PASQYRA E LËNDËS

	Faqe
Fllad	3
Rruga e pyllit	5
Telat po kaptojnë kodra edhe male	7
Shkrimet e shokëve	9
Legjenda e përkrenares së Skënderbeut	10
Në studion e skulptorit	16
Në kinema	17
«Objekt turistik»	18
Rosat e egra	19
Dialog valleje	20
Piktori	22
Në Theth	23
Melodia e jetës	25
Ylberi	27
Vallja popullore	28
Diella	29
Një vajze	31
Hidrocentrali «Mao Ce Dun»	33
Kisha me dritë elektrike	35
O, portokalle, portokalle	43

Popullore	45
Shënime nga xhirimi i një filmi	46
Shote Galica	48
Në ballkonin e pritjes	51
Mbrëmë	53
Atentatori	54

LIBRI E SHËNIMEVE
1971 1972

52180

Tirazhi 1500 kopje

Format 70x100/32

Stash: 2204-65

Shtyp. NISh. Shtypshkronjave «MIHAL DURI»
Stabilimenti «8 NENTORI» — Tiranë, 1970